

Nyheter Rasisme

Har minoritetene fått sin rettmessige plass i historien?

Nordmenn med afrikanske røtter har kjempet lenge mot rasisme. En ny utstilling viser hvordan.

Kommentar
Nazneen Khan-Østrem
Kommentator

Sinne og fortvilelse. Reaksjonene var sterke den 5. juni 2020 da nærmere 15.000 mennesker samlet seg i Oslo for å vise sin avsky mot drapet på George Floyd.

To uker tidligere hadde afroamerikaneren blitt drept da politimannen Derek Chauvin holdt kneet på halsen hans.

«I can't breathe» var det siste Floyd sa.

Drapet utløste de største demonstrasjonene i USA siden borgerrettighetsbevegelsen på 1960-tallet og en stor demonstrasjon i Oslo.

Ingen rasister i våre gater. Hundrevis av plakater, videoer og fotografier fra demonstrasjonen er nå samlet til en utstilling på Bymuseet i Oslo med tittelen «Din pust, din stemme».

Michelle Tisdell som er forskningsbibliotekar ved Nasjonalbiblioteket, er kurator. I likhet med Floyd vokste hun opp i Houston, Texas. Hun var blant dem som holdt appell på Eidsvollsplass den dagen.

Hun bestemte seg for å samle på plakatene fra demonstrasjonen for fremtiden i det som ble prosjektet «Lift every voice» (LEV).

Noen av dem er forseggjorte, andre er enkle kartongbiter. Tegninger av knyttnever går igjen. Ansiktene på bildene er innbitte. Appellene inderlige og rørende.

Den norske rasismen. Da jeg deltok på demonstrasjonen den junidagen, ble jeg slått over hvor mange innvandrerdømmer som deltok. De var lett å se hvor opprørte de var, selv om ansiktene var dekket med munnbind.

En høy andel av dem har opplevd rasistiske skjellsord i skolegården. På byen. Blitt fulgt etter i butikker. Mange, især gutter og menn er blitt stanset av politiet. Uten grunn. Noen av dem fordi de kjører en fin bil.

I 2019 viste en rapport fra PolitiHøgskolen at minoritetsungdom oftere blir utsatt for politiets *stopp og sjekk-metode* - uten at de blir forklart hvorfor.

Det har vært mange organisasjoner og aktivister gjennom årenes løp som har kjempet for å sette rasisme på dagsorde-

Drapet på George Floyd utløste de største demonstrasjonene i USA siden borgerrettighetsbevegelsen på 1960-tallet og en stor demonstrasjon i Oslo. Foto: Terje Pedersen/NTB scampix

Howdan kampen mot rasisme pågår nå er viktig for ettertiden

Michelle Tisdell,
forskningsbibliotekar ved
Nasjonalbiblioteket

nen, og som har drevet med avgjørende opplysningsarbeid. Blant disse er Melagrunnlegger Khalid Salimi, stifteren av Nordic Black Theatre, Cliff Moustache og den afroamerikanske sangeren Ruth Reese.

Bevegelsen Black lives matter har betydning for nordmenn også.

Utstillingens styrke er at den også tar for seg samenes rettighetskamp, den norske antirasistiske bevegelsen og enda viktigere: hvordan historie skrives og av hvem.

Aktivismens historie. På utstillingen kan man se en forside fra Aftenposten med bilde av svenske Karl-Gunnar Charles Harris fra 1992. Han hadde som student reist mellom Sverige og Norge 19 ganger. På 17 av dem ble han stanset. Sju ganger ble han kroppssøkt.

Sammen med Akhenaton Oddvar de Leon startet Charles-Harris organisasjonen mot offentlig diskriminering - OMOD i 1993. Siden den gang har de kjempet hardt for å få en kvitteringsordning. Den innebærer at politiet skal gi den de stanser en kvittering på når og hvorfor. Den 5. desember i år starter Oslo-politiet en begrenset forsøksordning. Det er en liten seier.

I 1994 ble organisasjonen Afrikan Youth in Norway (AIYN) grunnlagt av Amani Olubanjo Buntu, som i dag bor i Sør-Afrika. Han var dypt frustrert over mangelen på kunnskap om nordmenn med afrikanske røtter og hvilke utfordringer de står i. AYIN ble et kraftsenter for opplysningsarbeid og de har ledet an i kampen mot rasistisk ordbruk. Det har etter hvert blitt mange kjente melaninrike som har røtter i denne bevegelsen som gruppen Madcon, Queendom og Mira Craig. Nå har andre organisasjoner som Afrikans Rising In Soli-

arity and Empowerment - ARISE, kommet til.

Pågående kamp. På plakatene under demonstrasjonen finnes det et navn som går igjen. Det er Eugene Obiora. Han var opprinnelig fra Nigeria og norsk statsborger. Han døde 7. september 2006 etter et basketak med en politimann på et sosialkontor i Trondheim. Dødsårsak var kvelling. Det ble en lang rettsprosess som endte med forlik etter at sønnene hans meldte inn saken for Den europeiske menneskerettsdomstol.

Det foregår diskriminering på arbeidsplasser og i helsevesenet i Norge. Overfor blant annet leger, pasienter, studenter, jobbsøkere, akademikere og renholdersarbeidere.

Hvordan kampen mot rasisme pågår nå er viktig for ettertiden, og dokumentasjonsarbeid er derfor nødvendig. Hvordan det nåværende antirasistiske arbeidet formidles videre i historiebøkene fremover, er av stor betydning for alle, forklarer Tisdell.

Hun viser blant annet til The American Jewish History Society. Det ble etablert allerede i 1892 og er det eldste arkivet for minoriteter i USA. I Storbritannia finnes Black Cultural Archives i Brixton. Begge er gode kilder for historikere som vil lete bredt.

En dag skal nye generasjoner lese om den antirasistiske kampen som føres i Norge. Arkivet Tisdell viser på Bymuseet er derfor av stor betydning. For dem som deltok, og for dem som skal fortelle deres historier.

Dette går rett inn i dagens krevende debatter om hvem sine historier blir fortalt. Har minoritetene og deres kamper fått sin rettmessige plass?